

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap szerda és pénteken.

Előfizetési díj:
Postán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 12 fillér.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A magyar közigazgatási jog fejlődése történetében nevezetes volt ez évi november 16-ik napja (vasárnap), mert ezen a napon teszik közzé a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló tavalyi törvény alapján nyert felhatalmazás értelmében készített belügyminiszteri rendeleteket, ügyviteli utasításokat. Ez az egyszerűsítési munkát nem érinti a közigazgatás külső szervezetét. Ennek megváltoztatása majd a nagy szervezeti reformoknak lesz fenntartva. De ezen egyszerűsítés mégis nevezetes lépést jelent a közigazgatás általános reformja felé.

A közigazgatás egyszerűsítésének jelszava alatt megindított munkát valóban sokkal nagyobb jelentőségű, mint azt szerény neve mutatja. Mélyreható változások lesznek annak nyomában. Újévtől kezdve, mikor ezek az ügyviteli szabályok életbe fognak lépni, új rend veszi kezdetét a vármegyei és községi közigazgatás terén az egész vonalon.

A bürokratizmus tulhajtásaival már alig voltak képesek megküzdeni a legkiválóbb közigazgatási szakemberek. A közigazgatási tisztviselő idejének legnagyobb részét az írásbeli munka rabolta el. Az egész közigazgatási ügyvitel üres, jelen-

tőség nélkül; lényegtelen formaságokhoz volt kötve. Egy sereg tisztviselő csupán azért kellett tartani, hogy a felesleges, hiábavaló munkát végezze a sokféle nyilvántartások írásbeli jelentéstételén, a különböző bejegyzési, kiadványozási stb. rovatok körül.

Annyi és annyi száz embert foglalkoztat a közigazgatás és az mégis lassu, megbízhatatlan, nehézkes. Évről-évre szaporodnak a restanciák. Sokan a közigazgatás mai szervezetében keresik a baj okát, ez azonban nem egészen alapos megfigyelés. Mert a mai, bár tökéletlen közigazgatási szervezettel is lehet jó közigazgatást csinálni. Magában az ügyvitelben van a hiba, mely hosszadalmas, nehézkes, fárasztó. A tisztviselőnek alig marad ideje arra, hogy érdemben intézze el az ügyet, mert a sok jegyzőkönyvelés, okmányolás miatt sok időt pazarol el.

Ekként jöttek rá a közigazgatás reformátorai, hogy az ügyviteli szabályokat egyszerűsítsék. Az írásbeli feljegyzéseket csak a legszükségesebb adatokra korlátozzák.

A közigazgatási tisztviselő közvetlenül, személyesen érintkeznek a felekkel és ezekkel tartandó szóbeli tárgyalások

szórán hozza tisztába a tényállást és intézze el a jogvita kérdést. A ki meg nem nyugszik a határozatban, az szóbelileg előterjeszti sérelmeit és a felső fokon jogorvoslatot kér. Eddig a közigazgatási tisztviselő hosszas uton, írásbeli megkeresések útján érintkezett a többi hatóságokkal avagy feljebbvalóival. Megtörtént, hogy épen a szomszédszobában levő feljebbvalójához hosszas kézbesítések után juttathatta el az ügyiratokat, holott az új rend szerint egyszerűen átmegy hozzá a szomszédszobába, előadja neki a dolgot és a feljebbvaló „stante pede” elintézi az ügyet.

Eddig részben ez a sok megkeresés, utánjárás, az ügynek kézről-kézre vándorlása tette oly hosszadalmassá az eljárást. Most a hatóságok egymás között a legrövidebb utat választják. Sőt az ügyek egy részét telefonon elintézhetik. Mert a modern társadalmi élet eszközeit, a sajtót, a hírlapirodalmat, a táviratot, a távbeszélőt az új ügyviteli szabályok, mind a közigazgatás szolgálatába állítják.

A hol lehet, nyomtatott mintalapokat használnak és a blankettát egyszerűen kitöltik. Eddig a hatósági rendeleteket és határozatokat sokszorosított

TÁRCA.

Találkozás.

(Színhely: Béli terem, vidéki városban. Özvegy Fekete Anna asszony, aki 17 éves hasonló nevű, szép leányát gardirozza. Erős; barna asszony markáns vonásokkal, szenvedélyre valló vastag, piros ajkakkal. Egészen ellentéte leányának, aki szőke és ábrándos kék szemű. Loránt Gáspár, agglégény 42-45 év között, Magas rangú miniszteri hivatalnok, aki a fővárosból randult le vidéki rokonai látogatására. Magas szikár ember, egészséges, de kissé fásult arccal.)

Loránt (aki körül sétálva a teremben. Anna asszonyt látja a leánya mellett. Megáll, egyideig mereven bámul, aztán könnyed meghajlással közelebb lép.) Ah! Ha nem csalódom. . .

Anna asszony (kissé elpirult). Nem csalódom Loránt ur! Én vagyok az Anna. Ez pedig a leányom. Ez az első bálja.

Loránt (kezet csókol a leánynak) elfogultan. Már ilyen nagy leánya van. Istentem! Egészen ellentéte az anyjának.

Anna asszony. (Sóhajtván). Igen, szegény boldogult apjára ütött egészen. De foglaljon helyet Loránt ur, még azt találják hinni, hogy táncos, aki kosarat kap.

Loránt (élesen.) Had higgyék. Már nem bánom.

Anna asszony: Igazán nem bánna, ha kosarat kapna?

Loránt: Bizony nem. Aztán nem is jöhetnek már ebbe a helyzetbe: Nem tánczolok, nagyságos asszonyom, nem tánczolok.

Anna asszony: Kár mert még egész csinos és egészséges ember.

Loránt (leül; kissé gunyosan.) A jóakaró és bizonyos méltóságteljeséggel rezgő hang a buzgalkodó mama hangja, akinek eladó leánya van.

Anna asszony: Legyen nyugodt nem magát szemeltem ki.

Loránt: kaczag.

A leányt eközben tánczra kéri egy fiatal ember. Pirulva fűzi karját a tánczoséba s egy perc múlva már szélesebben repülnek tova a keringő párok között. A zenekar régi, a mamák idejéből való keringőt huz. A vidéki cigány konzervatív, az új német nótát csak nagynehezen tanulja be s a régit szívesebben játsza.)

Anna asszony (meleg pillantást vett Lorántra) Ismeri ezt a keringőt? Emlékszik rá?

Loránt (nevetve): Annuska, Annuska, nagyságos Anna asszony, azt hiszem, kegyed még mindig, még most is tud kaczerkódni. (Komolyan) Vértézve vagyok. Tízennyolcz esztendő alatt olyan vastag kéreg nőt a szívem körül, amit nemcsak egy harminczkét éves asszony, de egy 16 esztendő szép leány sem tudva felolvasztani. Emlékszem-e a keringőre? (Harcosan). Nohát emlékszem és elég kellemetlenül. Borzasztó nagy számár voltam akkor, akkor. Tudja?!

Anna asszony (köny szőkk a szemébe) akkor, akkor!

Loránt (óráját nézi).

Anna asszony (hídegen, nyugodtan). Ön félreért barátom. És igazságtalan velem, ha olyan jéghideg arccal nézi azt az órát. Ismerhet annyira, hogy nem tételezi fel rólam. . .

Loránt (mosolyogva) Édes nagyságos asszony, hogyje el, ugy elsavanyodtam én már, hogy az asszonyoktól minden rosszat feltetelezek.

Anna asszony (Nagyon rosszul teszi. Mindegyik asszony, kivétel nélkül, elmondhatja. Stuárt Máriával: Jobb vagyok a hiremennél. . . (Választ vár, de Loránt mély érdeklődéssel nezi a tánczó párokat, s mintha nem is hallaná, mit mondott szomszédnője, nem válaszol). Két percig hallgatnak, aztán ismét Anna asszony töri meg a csendet:

— Hol a lányom? Nem látom.

Loránt: Ott tánczolnak a cigány mellett. Elég bizalmasan bujnak össze, sugdolóznak, nevetgélnek. Az a fiatal ember talán az udvarlója.

Anna asszony (szigoruan). Ugyan, hogy beszélhet ilyet. Most viszem az első bálba és már udvarlója legyen Jó is volna: Mit mondott? Összebujnak. Már megyek is hozzájuk, elhozom a kis lányt. A kicsike még ráér férfakkal foglalkozni.

Loránt: (csipősen). Husz év előtt, ha nem csalódom nem egész így. méltóztatott gondolkodni.

Anna: Loránt, hogy lehet ilyen gyöngédtelen?

példányokban minden egyes érdekelt félnek külön kikézbcsítették és a hatósági meghagyás jogereje a kézbesítés megtörténtétől számított. Most azonban a határozatoknak és rendeleteknek tulajdonképpeni része a „Vármegyei Hivatalos Lap”-ban tétetik közzé és ezen közzétételétől számított 3, illetve 8 nap alatt a határozat, a rendelet kötelező. Az egyes személyeknek szóló külön hatósági határozatokat pedig postán küldik meg és a póstabélyeg kelte után 8 nap alatt jogerőre emelkedik a határozat. Mert másfél nap alatt most már az ország legtávolabb részében kézbesítik a leveleket. Kézbesítés útján pedig a míg a sok közbeeső hatóság kezein keresztül megy a dolog, két-három hét múlva kapja csak meg az illető a határozatot. A mi póstaszolgálatunk oly kitűnően van szervezve, hogy teljesen rabizhatjuk a posta útján való kézbesítést.

A közigazgatási eljárás egyszerűsítését vármegyénként is végre lehetett volna hajtani. Hisz a közigazgatási eljárás menetének meghatározása eddig is többnyire helyi statutumokkal nyert elintézés. A belügyminiszter közölte volna azokat az alapelveket, amelyek szerint a közigazgatás ügymenetének egyszerűsítését célszerűnek tartja és ezen utmutatás alapján mindenik vármegye külön helyhatósági szabályzatot alkotott volna. Esetleg a belügyminiszter kész szabályrendelet tervezetet küldött volna le az egyes megyéknek elfogadás végett.

Amde a közigazgatás egyszerűsítésével kapcsolatban felmerült az eszme, hogy épen most van a legjobb alkalom arra, hogy az egész ország közigazgatási ügymenetében, eljárásában az eddig sajnosan nélkülözött egységet, uniformitást létrehozzuk. Kiadatott a jelszó, hogy nemcsak egyszerűsítünk, de egységesítünk. E célból kért Széll Kálmán felha-

Loránt: Bocsánat. Az előbb kegyed emlékeztetett a multra, most én teszem ezt. Nem akarom hogy talán valami igazságtalanságot vagy szivtelenséget kövessen a kis lányával szemben. Hátha szereti ezt a fiút? Nos hát, hányszor esőkoloztunk mi annak a keringőnek a hangjai mellett, a diáktáncpróbán, a zsurokon, bálokon, három esztendőn keresztül. Hát még amikor csak ketteeskén voltunk; odahaza, magunknál, a maga kis lány szobájában, a konyhában, a majálisokon. (Arca kipirul, növekedő melógséggel folytatja.) Ó milyen édesen, milyen forrón tudott esokolni — pedig nem is szeretett. De esőkja forró volt, a vére lángolt, a szive az enyém volt a pászorok pillanatában. . . .

Anna asszony (kipirulva, ragyogó tekintettel) Gáspár, Gáspár az istenért, ne olyan hangosan.

Loránt (Észreveszei, hogy elragadtatta magát, s emiatt titokban boszankodik) Csak emlékeztetni akartam, a leánya érdekében. Semmi egyebet.

Anna asszony (sőhajtva) Semmi egyebet! . . . Semmi egyebet. . . .

Loránt (hidegen) Vajon mit akarhatam mást? Csak nem gondolja.

Anna asszony (lehajtja fejét, néhány pillanatig hallgat. Hirtelen felveti a fejét és ragyogó szemekkel néz Lorántra. Mint ha a lelkébe akarna látni. Loránt e pillantás hatása alatt villanyos ütést érez a testében — éppen úgy mint husz esztendő előtt) De gondoltam, igen gondoltam (Lágyan, alázatosan) s most nevéssen ki, ha akar, ha tud.

talmazást a törvényhozástól, hogy a vármegyei közigazgatási ügyvitelt, a községi és körjegyzői ügyvitelt, a közigazgatási bizottsági ügyvitelt, a gyámügyi ügyvitelt a községek részére és külön az árvaszékek részére rendeleti uton, az egész országra kiterjedőleg szabályozza.

Ezen nagyfontosságú munkálat előkészítésénél minden egyes megyétől kérétek javaslatokat. Ezek közül kiválogatták azon intézkedéseket, amely már valamely megyében a gyakorlati téren életbe vannak léptetve és kitűnően beváltak. Ezen beérkezett és igen becses anyaggyűjtemény alapján aztán a belügyminiszterium kodifikáló osztálya mind az ötféle ügyvitelre nézve tüzetes előadói javaslatot dolgozott ki és ezt egy tisztán gyakorlati szakférfiakból álló ankét birálata alá bocsájtotta.

Az ankét a legnagyobb dicsérettel halmozta el az előadói tervezeteket, melyek a kodifikáló osztály életrevalóságáról tesznek tanúságot és a mi csiszolni való volt még az ügyviteli szabályzatokon, mind azt az ankét után véghezvitték. 1903. évi január 1-től fogva tehát egyöntetű, egységes lesz az adminisztráció vitele az egész országban. Megszűnik a hatvanhárom vármegyében a hatvanháromféle ügyvitel.

Ezen egységes ügyvitel életbeléptetésével tulajdonképpen a közigazgatás államosításától várt egyik eredményt elértük. Mert az államosítás egyik célja gyanánt tulajdonképpen az lebegett szemünk előtt, hogy a közigazgatás egységes, egyöntetű legyen. Mi ezt most megcsináltuk a nélkül, hogy a közigazgatási szervezetet átalakítottuk volna, a tisztviselői kart államosítottuk volna. Ezen ügyvitel egységesítésével tehát ismét egy sáncot, egy pozíciót foglaltunk el, mely az államosítás felé segít.

Perczekig nem beszélnek. Mind a kettő maga elé bámul, csak az asszony vet lopva egy-egy pillantást a férjira.

Loránt. Tizennyolcz év előtt, egy májusi dulutánon, megesküdtél önnekem, hogy a feleségem lesz, hogy vár rám, míg elnyerem a diplomámat, vár reám két esztendőig. Tizennyolcz év előtt egy deczemberi napon neje lett ön egy embernek, a kit még májusban nem is ismert de diplomája és ügyvédi irodája volt. (Szomorúan sóhajtásokkal megszakitva folytatja) Én akkor azt hittem, hogy meghalok. De hát nem haltam meg. Valamiképpen végig éltem az életet, pedig utáltam gyűlöltem az életet, magamat, magát. Feleltem volna megnősülhettem volna, hisz ugynevezett jó parti maradtam, de én távol tartottam magamat tőlük. Okultam a példán amit maga nyújtott, maga, aki kaczer volt, szivtelen, lelketlen, (aki úgy dobott el mint, a rongyot, mihelyt egy anyagilag megfelelőbbnek látszó kérő jelentkezett. Rideg életű cinikus felfogásu agglegény lettem. Kegyed most viszi először bálba a leányát. Másfél év előtt meghalt a férje. És most ismét játszani próbál velem. Ne tiltakozék! Ismerem ezt a mozdulatot, ezt a tekintetet, amely éget és simogat, mialatt a szivében ott sziszeg a paradicsomi kigyó. Még elfogadható sőt még esinos asszony — és ismét férjhez akar menni. Találkozik velem s konstatálja, hogy még mindig megfelelő parthie vagyok Hogy is mondta? Csinos és egészséges. Ez voltam én nagyságos asszonyom husz év előtt is, sőt még fokozott mértékben. Akkor nem kellett; most? Talán igen? ! Miután életem javát, a boldogság, a mámor az öröm évek-

Ugyancsak a héten léptette életbe a belügyminiszter a vármegyei központi pénztárak és gyámpénztárak államosításáról szóló törvényt. E szerint 1903. évi január 1-ével megszűnnek a megyei és gyámi pénztárak. A királyi adóhivatalokban és állampénztárakban kezelik a megye pénzeit. Ez már igenis jelentékeny szervezeti változás. A megyei pénztárnokokat és számvevőket állami tisztviselőkké nevezik ki. Ez a szervezeti változás is közelebb juttatott bennünket a közigazgatás államosításához, úgy, hogy attól már nem messze vagyunk. Még csak a törvényhatósági bizottság és önkormányzat újjászervezése és a közigazgatási tisztviselői kar államosítása van hátra és ime eljutottunk a közigazgatás államosításának ígretföldjére. Ezt is mihamar meghozza nekünk az idő.

B.

HIREK.

— **Uj udvari tanácsos.** Joánovits István kir. tanácsost, volt országos képviselőt Ő Felsége udvari tanácsossá nevezte ki.

— **Fesztetits Andor gróf** országos szinészeti felügyelő, ki a vidéki szinészet felendítése céljából a kerületi rendszert megalapította, Mészáros Kálmán a sziniszövetkezet igazgatójával és Dr. Jánovits szegedi szinigazgatóval városunkban időzött. A vendégek Dr. Bogdán Zsivkó polgármesternek és Hadzsits Antal a szerb nemzeti szinészet igazgatójának meghívására jöttek városunkba, hogy a Nagykikindán működő szerb szinészek előadásában nézzék meg a Veres hajut. Ez a darab nem átdolgozva és szerb szinre alkalmazva, hanem teljes eredetiségében van a szerb szinpadra átültetve, melyet, — mint mondják — a szerbek kitűnő előadásban produkálnak. És ez igaznak is bizonyult, mert a pompás, összevágó előadást, a vendégek élvezettel hallgatták meg, amit az igazgatónak és az előadó személyzetnek ki is fejtek. A vendégek tegnap este 11 órakor eltávoztak Nagykikindáról.

nek minden virágát letarolta összetiporta. Talán egyszerre akarná az esküvőt is a leányával? Milyen meghatóan szép családi örömnép lenne ez! Még a lapok is írának róla. Hahaha! (Anna asszony meg sem isültlen hallgatja. Néhány pillanatnyi szünet. S Loránt e szavakkal fejezi be:) Azt hiszem most sikerült az, amire tizennyolcz év óta hasztalan törekedtem: Meggyűlölni Önt.

Anna asszony (zokog, kezeivel eltakarja fejét, hogy ne lássák a sirását) Mennen nyomorult.

(Loránt meghajtja magát és elmegy, ki a teremből, ki a vasuti állomásra, honnan a gyorsvonat még az éj folyamán viszaröpi a fővárosba.)

Anna asszony leánya (Jön sietve, kipirulva) Hol van az az ur? Már elment? Arra számítottam, hogy vele tánczolom a harmadik négyest. Az ilyen érettebb férfakkal sokkal érdekesebben lehet oseevgni, mint az ilyen zöldfülü fiatalokkal, akik banális bókognál egyébbhez sem értenek.

Anna asszony (Miután megtörülte a szemét s arcvonásait rendezte) Kis csacsi. Másnap reggel.

Loránt (a kávéházban, a reggeli kávénál ül s olvasván a lapokat, melán tekint ki a szürke ködös reggelbe. Elgondolkodik az éj eseményei felett. Sőhajtva :) Azt hiszem még mindig szeretem azt az asszonyt:

Anna asszony (Odahaza az ágyban. Főlébred, ásít és arról gondolkodik, ami Lorándot is foglalkoztatja. Mosolyog) Azt hiszem, azt az embert most is lehetne még ugratni.

ságügy
beesken
róság
ügyes
tul ren

közokt
vira t
bonyha
csönöse

jelöltje
és Nov
Rohon
jelölte
szimpa
biztos

linger
mann
hirtele
halála

nők v
helybe

rában
várpai
mérnö
nokot

gitszi
ségén
gyerm
volt a
megje
és az
mann
építő
niszte
ország
Izsó
vábba
Az el
Holtz
nyug
a hel
20-án
teni

tott,
rület
ösze
rint
lan

koro
rabo
elba
nagy
39,

voln
szin
elba

az e
téle

Péte
egé
lon,
mor

szere
de
bize
ten
nap
elh
Na
igy
dof

Kat
kik
mé
tu
zet
ren
ho
bi
fö
es

bi
ho

— **Ugyészségi megbízott.** A kir. igazságügy miniszter Binder József a nagybecskereki kir. ügyészséghez beosztott bírósági aljegyző a nagybecskereki kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul rendelte ki.

— **Tanügyi áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Nagy Elvira török-kanizsai és Ehling Eliz szász-bonyhai áll. elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **Rohonczy Gedeon a tápei kerület jelöltje.** A tápei kerület Enyedy Lukács és Novák József ajánlatára egyhangulag Rohonczy Gedeont a kerület képviselőjévé jelölte. Rohonczy személye iránt igaz, erős szimpátiák mutatkoznak a megválasztása biztosra vehető.

— **Halálozások.** Súlyos csapás érte Kiszlinger József földbirtokos. Neje szül. Haidmann Mária folyó hó 18-án este 11 órakor hirtelen elhunyt. A közszereletben álló úrnő halála általános részvétet keltett a városban.

Budapesten Obrincák József főmérnök városunk szülöttje, Obrincák István helybeli kőműves mester fia 43 éves korában meghalt. Obrincák volt a királyi várpalota és az új országház építő főmérnöke. Ő építette az új vásárcsarnokot is. Legutolsó műve volt a margitszigeti nagy sport telep. Elhunytát feleségén Holtzsach Olgán kívül három kis gyermeke gyászolja. Temetése szombaton volt november 15-én. Végső tisztességére megjelentek a gyászházban: a kir. palota és az országháza építő vezetősége Hauszmann Alajos, illetőleg Santhó István műépítő vezetésével, Lukse Fábry, Bakos miniszteri tanácsosok, a kir. palota és az új országháza műszaki személyzete, Schvarcz Izsó és Árvay főmérnökök vezetésével, továbbá a várkapitányság egész tisztikara. Az elhunytat a kerepesi-úti temetőben, Holtzspach András sírboltjába tették örök nyugalomra. A megboldogult lelki üdvéért a helybeli rom. kath. templomban f. hó 20-án reggeli 8 órakor tartanak gyász isteni tiszteletet.

— **A színibizottság** tegnap ülést tartott, mely Deák Péter délvidéki színi kerület igazgatójának kérelmére hivatott össze. A Deák Péter társulata ezidőszereint Nagybecskereken működik és hallatlan közönyt küzd. Napi költségei 250 koronát tesznek és bár a legkiválóbb darabokat hozza színre, még egyetlenegy előadás sem hozta meg a napi kiadást, de nagyon sok volt olyan előadás, mely 32, 39, 60 koronánál többet alig jövedelmezett.

Nagybecskerekről Versezre kellett volna a társulatot vinni, azonban az ottani színház menyezete leszakadt és így ott előadásokat tartani nem lehet.

Azért jött tehát Nagyikindára, hogy az egy hónapos tavaszi saizont most a télen játszhatná le.

A színi bizottság azonban a Deák Péter kívánságának nem tett eleget, ami egészen helyén való dolog, mert kétségtelen, hogy Deákra még a becskerekinél szomorúbb idő következne Nagyikindán.

Nem tudjuk, hogy a kerületi rendszer az ország többi részén miképp vált be, de annyi bizonyos, hogy a délvidéken nem bizonyult jónak. Mint Becskerekről értesítettek, a kerület ezen legerősebb tagja a napokban tartott bizottsági értekezleten elhatározta a kerületből való kilépését. Nagyikinda ezt már előbb megtette és így a délvidéki színi kerületnek a halálos dőfés megadatott.

— **A nagy-kikindai intelligens fiatalság Katalin-tánc estéje.** F. hó 22-én a nagy-kikindai intelligens fiatalság, — mint azt már néhány nappal ezelőtt hírül adtuk — tudvalevőleg táncmulatságot rendez a nemzeti szálloda összes termeiben. Az agilis rendező bizottság minden lehetőt elkövet, hogy a táncmulatság sikerét már előre biztosítsa és hogy a közönség körében fölköltse az érdeklődést a szombati táncest iránt.

Mivel a tiszta jövedelmet a rendező bizottság jótékony célra fordítja, hisszük, hogy a meghívottak szem előtt tart-

va a nemes célt — nem fogják elmulasztani megjelenésükkel emelni a táncest niveau-ját és anyagi sikerét.

A rendező bizottság a következő urakból áll: Bay Bertalan Bauer János dr. Bögös Lajos, Baláss István dr. Domány Ödön, Draxler Bruno dr. Forgó Ferencz, Fuchs Gyula dr. Gáspár Ferencz, Hoffmann János, Jäger Károly, Kikindai Béla, Kriss Miklós, Budur Rafael, dr. Mayer Fülöp, dr. Molnár Árpád dr. Nagy Jakab, Reiter Rezső, Róth Vilmos, Sebestyén Emil, Stefanovics Vilmos, Trifunác Szilárd, Vadasdy Lajos dr. Vakares Kálmán, Williger Kálmán

— **Vármegyei határkilgázítás.** Széll Kálmán miniszterelnök szombaton jelentést terjesztett a Ház elé, azzal, hogy az országban egy területi változás áll be. Temes és Torontál vármegye területén. Arról van ugyanis szó, hogy Torontál vármegye területéből a 697 hold területtel bíró szilasi pusztát csatoltassék át Temes vármegyéhez, a hol az Német Szent Mihály községéhez fog csatoltatni. Közigazgatásilag ez a kérdés teljesen le volna tárgyalva, de a Háznak, a törvény értelmében minden oly területi változás bejelentendő, a mely két törvényhatóság területén beáll. A Ház a jelentést kinyomatni, a Ház tagjai közt szétosztatni, előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett pedig a közigazgatási bizottsághoz utasította.

— **Műkedvelői színi előadás.** A polgári dalegyesület műkedvelői vasárnap (f. hó 16-án) Bercik Árpád érdekes népszínművét „Az igmándi kis pap”-ot adták elő. A színterem szinte kongott az ürességtől, különösen a bársony székeken nem láttunk senkit, de azért a fiatal műkedvelők mint valami professzionatus színészek eleven jó kedvvel játszottak a igazán rászolgáltak arra a sürű tapsra, a mely minden pereben felzúgott. Zonda Pál a jeles műkedvelő játéka annyira ismeretes közönségünk előtt, hogy arról ezuttal csak annyit jegyzünk meg, hogy a falusi néptanítót páratlanul alakította. Franczoni Katica kisasszony Eszti ke a tanító gyámieánya szerepében ragadta el a közönséget. Szinte sugárzott a jókedvtől és temperamentumtól. Minden dalát tetszéssel fogadták, megtapsolták, megújrazták számtalanszor. Kivüle még nagy sikere volt Hudi Mariskának, a ki Lazsák Zsuzsát adta oly pajkosan annyi routine, hogy játékaival folytonos derűtséget keltett. Skola Mariska kisasszony a tanítóné szerepét adta igen ügyesen, úgy ő, mint Bartlinszki Mariska a pergő nyelvű menyecske (Bizi) szerepében arattak sürű tapsokat. Gavalda József a címszerepét (a kis papot) játszotta ügyesen. Gavaldát a közönség mindenkor szívesen látja mint műkedvelőt a színpadon. Király Pista szerepét Fehér Ernő játszotta tetszéssel. Kisebbszerepekben jők voltak Miresov József (plébános) Petri István (kantor), Birkenheuer (zsidó szatócs) Hahn Ferencz, Nagy Mariska, Hipp Hermína, Becker Anna, Valer Magda, Jennei Viktor kisasszonyok, Schallenberger Rezső, Hipp Mór és Kosik Dániel. Az előadás a közönség részvétele folytán persze nagy deficittel végződött. Sokan a közönség, különösen az uri közönség, elmaradását oda magyarázzák, hogy a folytonos színi előadások a dalegyesületet tulajdonképi hivatásától, a magyar dal művelésétől egészen elterelték. Inkább szeretné a közönség a polgári dalárdát már egy hangverseny estén viszont látni.

— **Leugrott a gyors vonatról.** Mokrinsból jelentik lapunknak f. hó 16-ról, hogy a délután 3 órakor induló gyors vonatról Korda János oda való közs. díjnok leugrott. Korda a kinkinda felé induló személyvonattal akart elutazni s véletlenül a gyorsvonatra szállt föl. Mikor tévedését észrevette, a gyorsvonat már teljes erővel rohogott. Korda azonban hirtelen fölrántotta az ajtót és kiugrott a kocsiból, de oly szerencsétlenül, hogy súlyos zúzódásokat szenvedett különösen fején, arcán.

— **Agyon ütötte a feleségét.** Szerb-Klárii tudósítónk jelenti, hogy Ognyanov Mladen a közeli sziget majori béres f. hó

15-én feleségét agyon vorte. A durva lelkű, indulatos ember beteges, gyámoltalan feleségét a pusztai kutra elküldte vizért. Miután a gyenge nő a nehéz vizes edényekkel soká talált járni a kúton, az indulatos ember megtámadta, majd a földre teperte és a vízfordó ruddal addig verte fejbe, míg a szegény asszony kiszenvedett. A gyilkos férj azután a csendőrségen maga jelentkezett, a mely bekísérte a nagy-kikindai kir. törvényszéki fogházba.

— **Megyei terület átengedés.** A belügyministerium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a Torontálvármegyében, fekvő Aurelháza község határához tartozó ugynevezett szilasi pusztából 692 hold 176 □ öl kiterjedésű terület résznek nevezett vármegye területéből Temes vármegye területébe leendő kebelezését és ezen vármegyében fekvő Német szentmihály község határához leendő csatolását elrendelte.

— **Boszuból leütött randőr.** Gavranov Milan és Vója helybeli jómadarak több zsák búzát loptak a tavasszal. A lopás kiderült és az illetők ellen a törvényes eljárás megindított. Gavranovék módfelett haragudtak, hogy tettük kiderült és erősen gyanuba vették Divijacski Vasza lovasrendőrt, mint a ki a lopást elárulta volna. Ezért bosszút forraltak ellene. Bosszújukat e hó 16-án este úgy 9 óra tájban a szerb utca sarkán haladó Divijacskin végre is hajtották, amenyiben Divijacskit Gavranov Milan egy bottal a szemé alatt az arcán úgy megütötte, hogy menten összesett. Wagner József randőr a zajra nyomban oda sietett, mire a tettes vele volt öccsével és Csudán Réczával elfutott. Az eszméletlen randőrt azután kocsin szállították haza. — A tetteseket még az éjjel kinyomozta Kovalesik rendőrmester. Divijacski Vasza randőr már jobban érzi magát, de azért sérülése jó ideig távol fogja tartani a szolgálatától.

— **Műkedvelői előadás.** Boocsáron az intelligencia vasárnap f. hó 23-án a bucsu alkalmából, nagy szabáú jótékony célú estélyt rendez. Lesz magyar műkedvelői színi előadás. Előadják A „kis mama” és A „tavasz” egy egy felvonásos vígjátékot. A mulatságot fényes táncestély fejezi be. A rendezés ez az estély védnökségét Bayer Gyulané földbirtokosné vállalta magára.

— **A magyar birodalom népesedése.** A sok érdekes és tanulságos adat közt, amely a statisztikai hivatal szeptember havi füzetében foglaltatik, a nagyközönség körében is figyelemre számíthatnak azok az adatok, amelyek hazánk népesedési mozgalmát üntetik föl. Ezek szerint 1902. szeptemberében hazánkban élve született 63 445 gyermek, halva 1212. Hét évnél fiatalabb korban 24 813-an, hét évnél idősebb korban 17 750-en haltak el, úgy, hogy a halálozások összes száma 42 563. a népesség természetes szaporodása tehát 20 892. A születések aránya szeptember hónap legmagasabb volt a Duna és a Tisza balpartján, a legalacsonyabb pedig a Királyhágón tul. A megyék közül Trencsénvármegyéé az első, míg az utolsó helyre Hunyadvármegye került. Városi törvényhatóságaink közül a születések számáránya tekintetében Szabadka áll az első helyen, az utolsón Komárom. A halandóság legnagyobb volt a Tisza balpartján, a legkisebb a Duna jobbpartján. Az egyes megyék közül Fogaras vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Sáros vármegye a legkedvezőbb arányszámot. Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Budapesten történt, a legtöbb Szabadkán. A szaporodás legnagyobb volt a Duna balpartján, a legkisebb a Királyhágón tul. A megyék közül Trencsén, a városok közül Debrecen és Fiume szaporodott legjobban. A halálesetek száma Komárom városban éppen annyi, mint a születéseké, Fogaras vármegyében pedig felülmúlja a születéseket.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadó-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadása

REMEKIROK

czim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
 *Arany László Kisfaludy Sándor
 Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
 *Bajza József Kossuth Lajos
 Berzsenyi Dániel Madách Imre
 Csiky Gergely Mikes Kelemen
 Csokonay V. M. Pázmán Péter
 Czuczor Gergely Petőfi Sándor
 Deák Ferencz Reviczky Gyula
 Eötvös József br. Széchenyi Istv. gr.
 Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
 Garay János Teleki László gr.
 Gyöngyössi I. *Tompá Mihály
 Gvadányi József *Vajda János
 Kármán József *Vörösmarty M.
 Katona József Zrínyi Miklós
 Kazinczy Fer. műveit.
 *Kemény Zsigm. Népies lyra Népballadák
 Kuruczköltészet.

*A csilaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók műveit más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testes kötete felöleli a legbecsebbet, mint a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerince legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes, művész-erős angol vászonkötés, a papírja fa-mentes, soha meg nem sárguló; betűi külön e czélra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februártól kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőnek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Schaksperer-kiadás 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételes árbau szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az eddig forgalomba volt Schaksperer kiadás 100 koronába került — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Schaksperer remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos áttitítésében. Ez az egyetlen teljes magyar Schaksperer, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Schaksperer kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőnek, ha a két mű együtt tesen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezés az illető író életét és munkáinak jellemzését felölelő bevezetéssel ellátják: Alexander Bernát, Angyal Dávid, Badics Ferencz, Bánóczy József, Beöthy Zoltán, Berzeviczy Albert, Bayer József, Endrődy Sándor, Erődy Béla, Erdélyi Pál, Ferenczy Zoltán, Fraknói Vilmos, Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Koroda Pál, Kossuth Ferencz, Koszma Andor, Lévy József, Négyessy László, Rákosi Jenő, Riedl Frigyes, Széchy Károly, Széll Kálmán, Váczai János, Vadnai Károly, Voinovich Géza, Zoltányi Irén.
 E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve hogy a Magyar Remekírók megbízható szöveget adja a főlelt munkáknak, s hogy minden élet-rajz önálló becsü munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelen meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.
 Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.
 Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.
 Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
 Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
 Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.
 Tompa Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.
 Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.
 Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnai Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

Esemény a magyar irodalomban!

NAGY KÉPES

VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELM KLASZIKUS KÖNYVE A LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI KÉPTÁR.

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető 3 korona

csékély havi részletfizetésre

re rendelőlappal segélyvel, mely kivágandó és levelezőlappal ragasztva, hozzánk be küldendő.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaság.

BUDAPEST, VIII., Üllői út 18.

A nagy képes világtörténet

azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A nagy képes világtörténet

megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult értéktelenné vált.

A nagy képes világtörténet

az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet

az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet

fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A nagy képes világtörténet

brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemesak tanít, hanem oktató gyönyörködést is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény-társaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magamat a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók

Név:

Állás:

Kelt: